

FunkiS

bulletinen

Nyheter från FunkiS

2001:2

Sommar – sol – semesterfärder och ...sotningsutredningen

**FunkiS är en av 85 remissinstanser för betänkandet
om Reformerat sotningsväsende.**

Senast den 10 september skall Försvarsdepartementet ha vårt yttrande. Hela utredningen, som pdf-fil på 388K, finns att hämta på: <http://www.forsvar.regeringen.se/propositionermm/sou/>
Funkis har fått kopior på SSR:s och Swedac:s yttrande. I Bulletin 2001:3 rapporterar vi utförligt. Sommarläsningen är räddad!

Ny ordförande

FunkiS nya ordförande heter Jan Borglund och kommer ifrån Ventexpert AB i Södertälje.

Ytterligare tre ledamöter blev valda på årsmötet 10 maj.

Läs mer på sidan 3...

Mera sommarläsning!

Bulletin 2001:3 kommer redan om 14 dagar! Det har hänt mycket som inte fick plats i detta nr. I nästa bulletin blir det mer fakta och lite färre bilder. Med andra ord, en sådan bulletin som du är van vid.

I detta nummer:

- 2 Problem med BFS 1999:25 §2**
Intervaller till återkommande besiktning.
- 2 Stadgeändringar**
Stadgeändring av §5 och §10.
- 2 Fyrklöver-nytt!**
Vad händer i fyrklöver?
- 3 FunkiS nya styrelsemedlemmar**
Fyra nya ledarmöter i styrelsen.
- 3 Årsmötet i Stockholm**
FunkiS årsmöte 10 maj.
- 4 Radonutredningen**
Betänkande SOU 2001:7
- 6 "Kvalitetssäkrad OVK"**
Boverkets försöksverksamhet.
- 7 Boverkets enkät till länstyrelserna**
Enkäten om tillsynsverksamheten...
- 8 Konferensen på Silja Festival**
Referat från FunkiS konferensen 10-11 maj.
- 14 Ventilation och rökning!**
Hur skall OVK-aren bedömma rökrum?
- 16 TR-frågor**
Tekniska rådsfrågorna 99013-99018.
- 18 AFS på Internet**
Utdrag ur sakregister som finns på Internet.
- 18 OVK i lägenheter**
Hur förfara om jag inte blir insläppt?
- 18 Villacистер - krav på kontroll**
Nya miljökrav på villaoljecистерner inomhus.

Funkis

Funktionskontrollanterna i Sverige

Funkis Bulletinen

-för dig som vill veta mer om OVK

Address: FunkiS, c/o StyroVent Syd Konsult AB,
Kontorsgatan 30, 234 34 LOMMA
Telefon: 040 - 41 24 15
Telefax: 040 - 41 01 51
Epost: funkis@funkis.se
Hemsida: www.funkis.se

Ansvarig utgivare: Jan Borglund
Redaktion: Johnny Rosendahl
Tryck: CopyQuick, Malmö

Problem med BFS 1999:25 § 2

- Intervaller till återkommande besiktning m.m.

FunkiS har i ett brev till Boverket, den 21 februari 2001, föreslagit ett tillägg till §2 som innebär att:
Kommunen kan, när särskilda omständigheter föreligger, föreskriva ett kortare intervall till nästa datum för den återkommande besiktningen.

Avsikten är att grundregeln enligt § 2 skall tillämpas i första hand men att möjlighet skall ges åt kommunen att skapa harmoni med sina resurser för OVK och tillse att spekulation i utdragna intervaller inte lönar sig. Bakgrunden är att OVK-handläggaren i Helsingborgs kommun, liksom i många andra kommuner, uppmanat besiktningsmännen att ändra OVK-protokollets tidpunkt för nästa OVK. FunkiS har stor förståelse för kommunens problematik. Tillsammans med Helsingborgs handläggare har ovan nämnda förslag utarbetats. Besiktningsmän och kommunala handläggare måste samverka för bättre ventilation och ökad genomslagskraft av OVK-förordningen. Vi hoppas att Boverket ger oss föreskrifter som stödjer denna strävan.

Boverkets svar som ankom den 22 maj 2001, innehåller dessa slutord:

'Om fastighetsägare ej utför den obligatoriska ventilationskontrollen i tid får åtgärder istället vidtagas med stöd av 10 kap i plan- och bygglagen. Beträffande möjligheterna att ändra föreskrifterna på sådant sätt att tillsynsmyndigheten (byggnadsnämnden) av administrativa skäl skall kunna tidigarelägga nästa besiktningsdatum är en fråga som vi får pröva när det blir aktuellt med en revidering av föreskrifterna. Spontant känns dock en sådan ordning formellt tveksam. En spridning av besiktningstiderna under året borde, med hänsyn till besiktningsmännens arbetssituation, vara positiv.'

FunkiS har fortfarande en förhoppning att Boverket skall tränga djupare i ärendet. Vår ordförande handlägger.

Nya FunkiS-medlemmar genom stadgeändring av §5

Både årsmötet och stadgeenlig extra stämma biföll motionen, som innebär att den kommunala OVK-handläggaren kan erbjudas fullvärdigt medlemskap i FunkiS.

Med stor glädje har vi skickat ut en inbjudan till handläggarna vid 250 kommuner. 49 kommuner var redan sk bulletinabonnenter och deras handläggare blev därmed automatiskt medlemmar, men de som önskar kan naturligtvis avsäga sig denna förmån.

Vi hoppas att besiktningsmän och kommunala OVK-handläggare skall finna FunkiS-medlemsskapet som en bra plattform för att få fram gemensamma tolkningar av författning och förordning. Tillsammans ger vi en större tyngd åt OVK-frågorna i samråden med Boverket m fl. Byggnadsägarna har också mycket att vinna på klarare besked och kunnig OVK-handläggning.

Nu slipper vi byta ut duktiga styrelsemedlemmar som vill och kan!

**Stadgeändring av § 10
- om styrelsen är beslutad.**

Vi tvingas nu inte av stadgarna att byta ut en medlem som efter fyra års arbete är väl inkörd på FunkiS och full av idéer och initiativ. Det är värdefullt för FunkiS att få behålla "nyckelpersoner" av olika slag som får saker ur händerna och har lätt för att samarbeta.

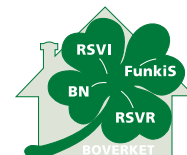
Risken för "felstyre" är mycket liten eftersom årsarbetet följer klara rutiner och mål. Vi kan också reducera antalet styrelsemedlemmar och därmed möteskostnader. Vi tror att besluten mår bra av färre men väl pålästa styrelsemedlemmar, som tar hjälp av utsedda fackutskott när så behövs.

Fyrklöver-nytt!

Företrädare för Boverket, FunkiS, RSVR, RSVI, FSB och FSV träffades på sedvanlig plats i Alvesta den 20 juni.

Istället för Per Granquist var Boverkets Bertil Jönsson och Anna-Karin Boulliant närvarande. Anna-Karin är ansvarig för Boverkets informationsverksamhet och redaktör för Boverkets tidning. Fyrklövern kommer att ha en monter på Elmiämässan.

Funkis representant i Fyrklövern är vår vice ordförande Erik Kylefalk, 0480-475422. Tag gärna direktkontakt med honom när det gäller Fyrklöverfrågor.

FunkiS nya styrelseledamöter

Jan Borglund

Jan Borglund: Jag är en 39-åring med ursprung i Örnsköldsvik. Har arbetat med ventilation i all dess former sedan mitten av 1980-talet. Installation, service, planering, injustering, kyla, värme och OVK-besiktning. Har även sysslat med produktutveckling inom hydraulteknik. Är riksbehörig OVK-besiktningsman behörighet K, sedan 1999. Främsta intressen är teknik, data, MC, ventilation, etc. Sedan 1998 har jag varit stationerad på Ventexpert AB i Södertälje där jag är filialansvarig. Idag arbetar jag i huvudsak med OVK-besiktning, injustering, utredning mm.

Ove Janrik

Ove Janrik: Jag är 67 år. Gift med Ann-Mari sedan 1960. Vi har två barn och 7 barnbarn. Bor i villa i Sundbyberg. Civilingenjör maskin 1961. 40 års erfarenhet inom VVS-området. Från konstruktion och beräkning till praktiska fältarbeten. Därefter mätningar, injusteringar av värme och ventilationssystem. Senaste 10 åren mycket besiktningar, såväl entreprenad- som senare OVK-kontroller, där jag medverkat från starten. Startade helägda Scanego Project AB 1992, där jag fortfarande är verksam på deltid. Tillbringar en stor del av somrarna i Stockholms mellersta skärgård. Fritidssysselsättning är pistolskytte. Skjuter fortfarande motsvarande guldfordringarna.

Gunnar Nihlén

Gunnar Nihlén: Jag är gift, har 2 vuxna barn från mitt förra äktenskap en dotter på 25 år och en grabb på 22 år. Jag är 50% delägare i vvs-konsultfirman NB-konsulter ab. Vi är fn 6 anställda. Vi jobbar både med offentliga och privata beställare i små såväl som större projekt. På fritiden är jag på vårt fritidställe i Stockholms norra skärgård där vi kopplar av och fiskar. I mån av tid spelar jag golf, mitt handikapp är 18.

Robert Johansson

Robert Johansson: 35 år, OVK- & driftansvarig på AB PiteBo, arbetat i branschen sedan 1987, gift & 2 barn, fritid ägnas åt båten & dykning. Om FunkiS: Vår gemensamma uppgift har att göra med människors miljö och välbefinnande. Strävar vi tillsammans efter att göra en bra insats och ständigt söka utveckling så kan vårt arbete få betydelse för hela folkhälsan.

Debatt - debatt – debatt!

Ventilationen i våra sovrum är under all kritik. Tänk särskilt på skolbarnen som tillbringar halva sin tid i "sovrumsmiljön". FunkiS-medlemmen Anders Wiklund har ställt samman en debattartikel som också innehåller förslag till förbättringar och forskning. I Bulletin 2001:3 serverar vi Anders synpunkter.

Årsmötet i Stockholm 10 maj

Årsmötet 2001 avhölls på Restaurang Berguven, som ligger inom gasverksområdet på Hjorthagen i Stockholm.

Den sedvanliga dagordningen omfattade även en motion om stadgeändring som bifölls. Avtackning skedde av avgående ordförande Olle Nevenius, vice ordförande Tomas Axelsson och sekreteraren Kurt Ingeberg med en enkel minnesgåva. Alla tre har varit med i styrelsen i fyra år och kan ej omedelbart omväljas enligt våra stadgar.

I enlighet med tidigare årsmötesbeslut tilldelas Olle Nevenius också ett hedersmedlemsskap. Tack alla tre för ett gediget styrelsearbete och ett gott kamratskap!

FunkiS Årsmöte på Restaurang Berguven

Olle Nevenius, Tomas Axelsson och ordförandeklubban

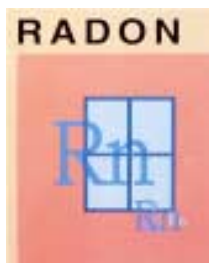

Revisor Stig Frizell, Kolmården föredrar revisionsberättelsen

Radonutredningen

FunkiS har som remissinstans lämnat in nedanstående yttrande till miljödepartementet.

(rubrikerna nedan återfinns i utredningen)

Betänkande SOU 2001:7 av Radonutredningen (M 1999:02)

FunkiS remissyttrande på ovanstående:

Förutsättningarna:

Redan i kommittédirektivet, sidan 206, står det att "utredarna bör samråda med andra berörda myndigheter och organisationer". Där anser vi att man missat mycket när man inte samrått med FunkiS med en medlemskår på 1.500 OVK-kontrollanter. Dessa besitter Sveriges samlade kunskaper när det gäller ventilation, och framförallt ventilation i skolor, daghem, vårdhem och bostäder. Tyngdpunkten i radonåtgärder är ju till stor del av ventilationsteknisk art.

Kommunens tillsynsansvar:

Utredaren föreslår nämnden för miljö- och hälsoskydd för tillsynsverksamheten.

FunkiS föreslår istället att kommunens nämnd för byggnadsfrågor får tillsynsansvaret.

Byggnadsteknisk kunskaper anser vi väger tyngst, både vad gäller de mättekniska förutsättningarna och kunskaper om felavhjälpan av byggnadsteknisk eller ventilationsteknisk karaktär. BBR innehåller radonföreskrifter med stöd av plan- och bygglagen. Radonåtgärderna kan dessutom kräva bygglov eller liknande hantering. Kontroll av byggandet sker kontrollplaner och byggsamråd. Kopplingen till OVK finns dessutom. Byggnadsägaren är mer hjälpt av den sakkunskap som en byggnadsinspektör eller VVS-inspektör besitter. Denne person är sannolikt också mest kunnig i frågor om statlig bostadsbyggnadssubvention. Självfallet bör dessa handläggare få erforderlig SSI-utbildning i radonfrågor och samråda med andra berörda handläggare i andranämnder inom sin kommun.

För att få genomslagskraft i tillsynen bör särskild studie ske av kommunernas möjlighet att kostnadstäckta hanteringen genom att ta ut avgifter. Erfarenheterna från Boverkets kommunenkät om OVK bör tillvaratas.

Konsekvenser för samhället i stort:

Man kan inte bortse från de ökade energikostnader som blir följden av att befintlig ventilationssystem byggs om eller justeras in så att grundkravet på 0,5 oms/h kan innehållas. ELIB-studien visar ju att detta faktum föreligger.

Ändrade förordningar:

Dessa förordningar kan till att börja med locka många oseriösa lycksökare, varför det är nödvändigt med en certifiering innan förordningarna sätts i sjön. Jämför med OVK-n i inledningsskedet.

Register:

Ett nationellt radonregister bör vara sammanfört med det centrala fastighetsregistret i Gävle. På sikt kan även detta register kompletteras med uppgifter om ventilationssystem mm.

5.10 "Varför inte en radonkontroll liknande OVK?"

Riksdagens beslut 1991 att införa ett system för obligatorisk ventilationskontroll var ett viktigt steg i arbetet för en bättre inomhusmiljö. Erfarenheten visar att verksamheten behövs och att kontrollkravet bör upprätthållas. Efter vissa svårigheter under de inledande åren fungerar det nu. FunkiS, som bildades på initiativ av Boverket, arbetar med utbildning, information, dataprogram mm till stöd för OVK-kontrollanternas bedömningar och åtgärdsförslag. I samråd med våra större fastighetsägare har vi tagit fram ett kvalitetsdokument – "Allmänna avtalsvillkor vid funktionskontroll av ventilationssystem". Det finns således en etablerad plattform som radonkontrollen kan utnyttja. Visst finns det mycket som kan förbättras med den insikt vi idag har.

Vi håller med utredarna om att OVK pga. kommunernas bristande resurser och blandade intressen, inte fullföljt de intentioner och avsikter som Riksdagen via Boverket lade fast. FunkiS har olika förslag till förbättringar av kommunernas OVK-arbete. Boverket har fått förslag till ändring av sina OVK-föreskrifter som underlättar den kommunal hanteringen. FunkiS startar kursverksamhet för de kommunala handläggarna, som även föreslås till medlemskap i FunkiS. Därigenom fås ett gemensamt forum för kontrollanterna och tillsynsmyndigheterna för att förbättra handläggning, åtgärdskontroll och reducera totalkostnaden för byggnadsägarna. Vi ser även, som utredarna påpekat, att småhusägarnas missriktade protest mot kostnaden för OVK nu resulterat i sämre ventilation och problem med radon.

Även om utredarna inte orkat analysera anledningen djupare, så delar vi inte utredarnas slutsats att radonmätningarna inte kan inkluderas i OVK-uppdraget. Tvärtom så har de certifierade OVK-kontrollanterna, genom gedigen utbildning och mångårigt arbete med ventilationskontroll, kunskap inom området som saknar motstycke såväl i Sverige som inom Unionen (EU), för att inte tala om resten av omvärlden där dessa kunskaper helt saknas. Det vore oklokt att inte ta tillvara denna samlade kunskap. FunkiS bistår gärna SSI vid uppläggning av grundkurser och påbyggnadskurser.

I samråd med SSI kan också FunkiS genomföra särskild utbildning av certifierade OVK-kontrollanter för kompletterande certifiering i radonfrågorna. FunkiS vill också framhålla att god ventilation inte bara reducerar radonfaran utan även skapar en god inomhusmiljö, förebygger ohälsa och ger huset ett mervärde.

Detta kan OVK-kontrollanterna hjälpa till med för att reducera radonproblemet:

- Täthetsprova
- Kontrollera ventilationsfunktionen
- Tillhandahålla radonmätidosor och bistå vid utplacering mm
- Utarbeta åtgärdsförslag för radonsanering och bistå vid bidragsansökningar
- Tillse att lättbegripliga DU-instruktioner finns för ventilationssystemen.
- Hjälpa till och spåra potentiella radonhus (samråda med kommunen, särskilt hus med låg luftväxling är i farozonen)
- Informera och dela ut SSI-fakta om radon i samband med OVK och tillse att DU-pärmarna kompletteras med denna information.

Det är bättre att "spetsa" OVK-organisationen för radonfrågorna än att bygga upp en helt ny konstruktion!

Motivation:

Livstidsrisken för icke-rökare att få radonrelaterad cancer är liten, även vid relativt höga medelkoncentrationer (Bq/m³). Det är rökarna som löper störst risk. Informationskampanjen bör därför inrikta sig på denna grupp i första hand. Särskilt småhusboende rökare.

Vi delar inte utredarnas förhoppningar att småhusägarna skulle ta åt sig informationen om Radon, för att sedan åtgärda problemet, när man redan genom protester avsagt sig kontroll av ventilationssystemen och dess funktion. Utredarna kommer senare i utredningen även fram till slutsatsen att folk inte vill att just deras hus ska framstå som radonhus. Dessa inställningar leder till sämre ventilation med ett påföljande radonproblem. Jämför med arbetsplatser där ventilationen är tillfredsställande och där radonproblemen är få, för att inte säga försumbara. Jämför även bilbesiktning, som skulle minska radikalt om den vore frivillig och bara byggde på motivation.

Arbetsplatser:

På arbetsplatser är radonhalten obefintlig eftersom ventilationsanläggningarna hålls i trim (genom återkommande OVK eller YI:s inspektioner). Detta pekar på att där man är "tvungen" att sköta sin ventilationsanläggning så fungerar den, och där den fungerar kan radonhalten bringas ned till acceptabla nivåer.

Hälsorisker:

De pengar som man räknat med att lägga på radonutredningens förslag, gör kanske bättre nytta om de satsades på dels antirokkampanjer och dels på förbättrad kontroll av genomförande av OVK-åtgärder. Om man sedan även för tillbaka småhusen till att omfattas av OVK, med en radonmätning där det anses befogat, så torde målen kunna uppnås på ett effektivare sätt.

FunkiS Annonsspriser !

Bulletinen, utgåva 1500 ex som sänds till OVK-besiktningsmännen, byggnadsnämnderna, Boverket, Arbetarskyddsstyrelsen, myndigheter, fastighetsägare m fl. Observera att vi bara tar emot digitala manus. Manus stopp: för 2001:1 är den 13 feb, för 2001:2 den 10 apr för 2001:3 den 5 jun, för 2001:4 den 6 aug, för 2001:5 den 8 okt och för 2001:6 den 3 dec.

Bulletinen nu i fyrfärg!

Helsida	5000:-
Halvsida	3000:-
Kvartsida	1800:-
Medskick, 1st A4	5000:-
Hemsidesannonsering *	4000:-

* Annonsering på FunkiS hemsida under NYHETER. "Löpsedelsruta" med er egen logotype, samt länk till er egen hemsida. FunkiS gör manus efter ert koncept. Logotype tillhandahålls som bildfil. Annonser ligger kvar i två månader.

Kontakta FunkiS kansli tel 040 - 41 24 15 för information om manus, annonsrabatter, mm. Moms tillkommer på samtliga priser.

Välkomna att annonsera!

Sommar erbjudande från Alnor Direkt till FunkiS medlemmar:

Passa på och komplettera med nya Alnor instrument och kalibrera Era gamla Alnor/TSI instrument under sommaren.

Fram till och med sista juli 2001 har FunkiS medlemmar 10 % rabatt på Alnor instrument vid inköp samt 20% rabatt på kalibrering av Alnor/TSI instrument.

Kontakta Anders Nygren, Alnor Direkt på tfn.018-529500 angående Alnor instrument och Pontus Ljungberg, Alnor/TSI Service Center 018-527008 för kalibrering. Uppge Ert medlemsnummer i FunkiS för att kunna ta del av erbjudandet.

Alnor Direkt / TSI AB
Hållnäsgratan 3
752 28 UPPSALA
Tfn. 018-52 95 00
Fax. 018-52 70 70

E-mail: info@alnor.nu
Hemsida Europa: www.alnor.nu
Hemsida USA: www.alnor.com

"Kvalitetssäkrad OVK" – Boverkets försöksverksamhet

Boverket har 28 fastighetsägare/förvaltare som är undantagna från vanlig OVK. Projektet drogs igång av Bengt Lindström och Per Granqvist. Innan PG slutade på Boverket genomfördes ett avstämningsmöte hos J&W i Stockholm. Vad kommer nu att hända med kvalitetssäkring, tredjepartskontroll etc ?

FunkiS hjälper gärna Boverket med råd och tips så att projektet kan leva upp till rubriken ovan. Det finns många frågetecken att rätta ut. Vissa klarläggande har dock skett vid ett avstämningsmöte den 15 mars hos J&W i Stockholm. Vid detta möte var 25 av de 28:a närvarande.

Här är den kompletta listan på de som ingår i försöksverksamheten och några viktiga punkter som togs upp vid mötet.

Viktiga mötespunkter (hämtade ur PG:s skrivelse)

- Boverkets avsikt med mötet var att bl. a "rensa luften" eftersom inte alla projektdeltagare har presenterat ett kvalitetssystem som är ISO-baserat.
- Vad menas t ex med P-märkning? Sundbom Projekt AB:s Johan Lindenfors genomföra en briljant dragning om konceptet för P-märkning.
- Presentationen från Borås lasarett, Lagerkvist/Wennberg, hade sitt plusvärde genom deras energifokusering. D v s ett utökat engagemang gentemot huvudman.
- Boverket klargjorde också att kopia på de protokoll som utfärdas vid den årliga stickprovskontrollen skall tillställas Boverket och byggnadsägaren. Alltså inte byggnadsnämnden, eftersom de med denna försöksverksamhet kan avlastas i motsvarande grad.
- Om ett objekt, som ingår i projektet, avyttras under projektets löptid skall detta meddelas såväl Boverket som berörd byggnadsnämnd och återgår därmed till ordinarie OVK-hantering med omedelbar ny OVK-besiktning.
- Vad gäller förordningens krav om OVK-intyg måste annan lösning sökas i och med detta projekt. På något sätt måste brukaren av byggnaden informeras av byggnadens ägare och att just denna byggnad ingår i en försöksverksamhet som regeringen/Boverket har med kvalitetssäkrad funktion hos installerat ventilationssystem Boverket utarbetar förslag som efter godkännande tillställs projektdeltagarna för komplettering av fastighetsbeteckning samt ombesörjer affischering i berörda byggnader.

Följande byggnadsägare/förvaltare ingår i försöksverksamheten "Undantag från OVK" och har därmed uppfyllt Boverkets krav.

- Saab AB, Linköping
Claes Konradsson, 013-184 900
- Scania CV AB, Södertälje
Per-Erik Johansson, 08-553 838 06
- Stockholms Fastighetsägareför.
Ronny Bergens, 08-617 7500
- ABB Facilities Management AB Västerås
Gerhard Hollaus, 021-321 948
- Fastighets AB L E Lundberg Göteborg
Christer Hallberg, 031-830 735
- Fastighets AB L E Lundberg Stockholm
Per Forsling, 08-463 0607
- Fastighetsbolaget PBA AB Karlskrona
Rune Tjäder, 0455-337 125
- Kalmar kommun Fast.- och inköpskontoret
Sune Johansson, 0480-450 505
- Lokalförsörjningsförvaltningen Göteborg
Lennart Björklund, 031-332 8070
- Skolfastigheter i Stockholm AB
Per Larsson, 070-767 6035
- Uppsala AB
Nils-Åke Lindgren, 018-273 504
- Fastighetsförvaltning Umeå
Svante Lundqvist, 090-162 325
- Idrotts- och Föreningsnämnden Göteborg
Ingemar Johansson, 031-611 000
- Kungälv kommun Fastighetsavd
Hans Jansson, 0303-993 38
- Täby kommun Kommunfastigheter
Leif Blomquist, 070-428 9478
- Linköpings Kommunala Fast. AB
Bengt Magnusson, 013-205 238
- Västfastigheter
Knut-Olof Lagerkvist, 033-616 1299
- Bostads AB Poseidon Göteborg
Göran Leander, 031-332 1188
- AB Svenska Bostäder
Gillis Edholm, 08-598 615 80
- Fastighetspartner NF AB Göteborg
Jan-Olof Jodin, 031-146 260
- Specialfastigheter Stockholm
Owe Svensson, 08-692 6021
- Jernhusen AB Region Syd
Johnny Asplund, 040-202 427
- FORTV Norra förvaltn.-avd. Boden
Thomas Mattsson, 0921-768 77
- Akademiska Hus i Umeå AB
Lars Josefsson, 090-786 1111
- Akademiska Hus i Linköping AB
Kenneth Sigfridsson, 013-364 513
- Akademiska Hus i Luleå AB
Johnny Eriksson 0920-266 408
- Akademiska Hus i Uppsala AB
Hans Antonsson, fax 018-103 973
- Globen City Fastigheter AB
Staffan Linde, 08-725 3500

Boverkets enkät till länsstyrelserna om bl. a OVK och kommunala avgifter för OVK.

Kommunenkäten är inlämnad och utvärderad. Nu är det länsstyrelsernas tur. Boverket har lovat att återkomma i frågan om återinförande av kommunala avgifter för OVK-hanteringen när hela undersökningsresultatet föreligger.

Enkät om länsstyrelsernas tillsynsverksamhet inom byggandet och ventilationsområdet i kommunerna

Boverket har i regleringsbrevet för budgetåret 2001 fått i uppdrag att inhämta uppgifter från länsstyrelserna över deras tillsynsverksamhet inom rubricerade områden. Enligt regeringsbeslutet skall Boverket kommentera och rapportera till Miljödepartementet hur den statliga tillsynen fungerar, senast den 31 augusti 2001. Boverket har valt att inhämta uppgifterna i enkätform med 15 frågor som biläggs denna skrivelse.

Vi hoppas att Ni har möjlighet att besvara frågorna **senast den 20 april 2001** och sända svaren till: Boverket, Byggregelheten, Box 534, 371 23 KARLSKRONA.

Boverket har tolkat regeringsuppdraget så att tillsynen avser handläggningen av bygglovsfrågor, frågor kring tillsyns- och kontrollsystemet i byggandet, tillämpningsfrågor vad gäller de tekniska egenskapskraven i byggnadsverkslagen samt frågor om den obligatoriska ventilationskontrollen (OVK). Enkäten avser alltså inte tillsynsfrågor inom planväsendet.

Tillsyn inom byggandet och ventilationsområdet

Länsstyrelsen i län, adress..... tel.....

Frågor till länsstyrelserna

1. Vilken enhet(er) inom länsstyrelsen handlägger frågor om byggande och den obligatoriska ventilationskontrollen (OVK)?
2. Hur många inom länsstyrelsen arbetar med frågor inom plan- och byggnadsväsendet och hur många av dessa personer arbetar helt eller delvis () med tillsynsfrågor?
___ () jurister, ___ () arkitekter, ___ () tekniker, ___ () andra befattningshavare
3. Finns det särskild kompetens avdelad för frågor som rör tekniska egenskapskrav inkl. OVK?
Ja _____ Nej _____
4. Hur lång tid (uppskattningsvis) lägger länsstyrelsen ned på tillsynsfrågor inom byggande och OVK?
Byggande _____ timmar/vecka OVK _____ timmar/vecka
5. Har resurserna för tillsynsarbete förändrats efter den 1 juli 1995?
Ökat _____ personer Minskat _____ personer Oförändrat
6. Är det aktuellt att inom kort ändra personalresurserna inom enheten som arbetar med tillsynsfrågor?
Ökar Minskar Ingen ändring aktuell
7. Har länsstyrelsen efter den 1 juli 1995 utövat tillsyn vid byggnadsnämnden som en följd av anmälan eller överklaganden?
Ja, vid _____ tillfällen Nej
8. Har länsstyrelsen på eget initiativ utövat tillsyn efter den 1 juli 1995 vid länets byggnadsnämnder när det gäller frågor som rör
- Plan- och bygglagen och/eller byggnadsverkslagen? Ja, vid _____ tillfällen Nej
- OVK-förordningen (SFS 1991:1273)? Ja, vid _____ tillfällen Nej
9. Vad har ev. påpekanden i samband med tillsynen gällt? Processen Sakfrågor Annat
10. Har tillsynen utmynnat i någon rekommendation från länsstyrelsen till ändring av rutiner hos berörda byggnadsnämnder?
Ja, i _____ fall Nej
11. Har ev. rekommendation till ändrade rutiner genomförts av byggnadsnämnderna?
Ja Nej Har ej följts upp
12. Bedömer länsstyrelsen att den har tillräckliga resurser för att utöva tillsyn enligt
- plan- och bygglagen? Ja Nej
- OVK-förordningen? Ja Nej
13. Är informationen från Boverket till länsstyrelsen tillräcklig vad avser frågor kring de tekniska egenskapskraven enligt 2§ BVL och OVK-förordningen? Ja Nej Kommentarer:
14. Beskriv gärna hur länsstyrelsen arbetar med tillsyns- och kontrollfrågor inom byggandet och OVK.
Problem? Erfarenheter? Synpunkter?
15. Är Du intresserad av att om möjligt bli kontaktad för att per telefon utveckla svaren?
Ja Nej

Sven-Åke Sonesson och Bertil Jönsson, Boverket

Sven-Åke slutar på Boverket den 30 juni och tillträder en tjänst som stf förvaltningschef i Skövde.

Bertil, som är Boverkets specialist på legionellaproblematiken, tar över OVK-handläggningen tills vidare.

Vi önskar Sven-Åke lycka till med det nya jobbet! Bertil hälsas välkommen i "OVK-gänget". FunkiS fulla stöd utlovas.

Solig konferensstart

Inne i den gamla gasklockan. Nyttig volym 200000m3, Kolvens slaglängd 81 m, Kolvbelastning 737 t

Mjukstart skedde med eftermiddagskaffe i vårsolen som kombinerades med ett besök i den gamla gasklockan. Ulla Olsson gav oss en mycket uppskattad exklusiv information och guido.

Ulla Olsson berättade om gasklockan.

Kaffekö utanför gasklockan

Kjell Swärdh- "en glad Halmstadlax"

Stig Frizell med kaffe i vårsolen

Bells Whisky Tour – ett kulturellt inslag!

Bagpipe, för den rätta stämningen

Säckpipor inledde en underhållande och intressant inblick i mysteriet bakom tillverkning av skotsk whisky. Under ett 2 timmars program med Bells Brand Ambassador Anders Gjörling lärde vi oss allt om förhållandet mellan maltwhisky och blended whisky.

Ove Janrik och glad kollega

Anders Gjörling, Bells Brand Ambassador

Anders har under trettio år varit engagerad i skotsk folklore och bland annat varit med om att bilda det första säckpipebandet i Sverige. Provning skedde av sex olika whiskysorter som 'A Tour Around Scotland'. Sedan följde 'The Blending Competition' där vi gruppvis fick skapa något som liknade Bells Finest. Den vinnande gruppen fick vackra glas i pris.

Vinnarna i Bells whisky tävling

Lars-Gunnar Börjesson och tankfull bordsgranne

Efter Whiskyprovningen gick bussarna till Silja terminalen

RETERMIA

Energieffektiva vätskekopplade återvinningsbatterier garanterar driftsäkra, torra aggregat samt lägsta drift- och underhållskostnad.

Sverige

E.S.S-Energi Spar System

Tel. 0582-505 80

www.ess.se

Södra och västra Sverige

Fläkthuset i Malmö

Tel. 040-874 40

Stockholm

Fläkthuset i Enköping

Tel. 0171-278 79

På en mycket givande resa tillsammans med en hel hög likasinnade "luftexperter" gavs det förutom lekamlig påfyllning även andlig sådan. Ett antal produktleverantörer hade mycket att förtälja auditoriet. För att nämna något av allt matnyttigt (förutom dryck och föda) vill vi, Kjell, Gunnar och Johnny, ge bulletinläsaren en kort resume av våra duktiga utställare och föredragshållare.

Mikael Henriksson, ABC-Ventilationprodukter AB och "långnäsan"

Mikael Henriksson / ABC vent.

ABC är specialister bland annat på ytterväggsgaller och har ett enkelt dimensioneringsdiagram. Omsättningen är 25milj bara i Sverige. ABC blev Euroventcertifierade 2 maj 2001. ABC:s klarläggande redovisning av alla väldimensionerade huvar samt galler och spjäll gör att man känner sig trygg vid användandet av deras produkter.

Ove Janrik, FunkiS och Mikael Henriksson, ABC-Ventilationsprodukter AB

Sven Pettersson / Bevent Rasch.

Företaget är certifierat enligt ISO9002 och 14000. Huvar tillverkades i Motala. Spjäll finns i typ 1-4 och kan fås med motor med alternativa motioneringar. Kombinationen av VAV- och BR-spjäll är oftast en olämplig kombination mht driften mm. Donguide och LD med ytskikt av typ Protec finns. För vidare info se även www.bevent-rasch.se

Ingmar Jacobsson, ABB Ventilation AB och Sven Pettersson, BeventRasch

Efter BEVENT BR RASCH genomgång över sin spjällproduktion kunde vi tryggt luta oss tillbaka och låta produkterna sköta brandproblemen. Dock fick vi inte glömma att motionera (donen) mera.

Anders Flyckt, IF Luftfilter

Anders Flyckt / IF Luftfilter.

Företaget är certifierat enligt ISO9001 och 14001. Det finns ett komplett filtersortiment med p-märkning och kostnadsfria 4 timmarskurser i filterteknik. Vid dimensionering är det viktigt att rätt flöde och rätta lufthastigheter används. Filter testas enligt SS-en 779 och Eurovent 4/9. F7 används normalt i tilluft till samlingslokaler. Fukt, regn och snö orsakar ofta problem vid intagsfilter. Filteringseffektiviteten sjunker vid våta filter. (Kurva finns)

Lennart Axelsson, FunkiS och Anders Flyckt, IF Luftfilter

Om vi vill leva i en renare värld kan vi inte klara oss utan IF LUFTFILTER:s renande inverkan. Vi får ej heller glömma att kolla i "Filtermagasinet".

Björn Pousett / Otto Heat (Stiernradiator).

Vätskor inneslutna i system innehåller alltid en viss del luft. Dricksvatten innehåller 10% luft. Det finns två sätt att få ut merparten av luften: Höja temperaturen eller sänka trycket. Med Servitec-principen reduceras lösta gaser till under 10% av utgångsvärdet.

Björn Pousette, Otto Heat beskriver Servitec-principen för Gösta Johansson.

Att vi måste ha spådnings- och avgasreningsstationer övertygade OTTO HEAT oss, utan att behöva slå in det i skallen på oss.

Ann-Marie von Salis och Leif Lindh / Repus,

Företaget är specialister på ventilationslösningar till alla typer av lokaler och miljöer. Representation av Troxprogrammet ingår. Repus har marknadsfört dysor sedan 1975. 75-dysan är ett industridon.

Det går att få väldigt många varianter av donutförande, infällda don, pelardon, x-don mm. Donen ritas och beräknas med CAD- och datorsystem.

Leif Lindh, REPUS och Carl Welinder SWEMA

REPUS luftdon är både ändamålsenliga och väldesignade. Vidare täcker donvalen över både små och stora flöden.

Åke Gyllander, OVK-Service får en lektion i donteknik av Ann-Marie von Salis, REPUS

Göran Lindell och Carl Welinder / Swema.

Företaget har 20 anställda. Tryckmätaren har en noggrannhet på +/- 0,1 Pa. Dataloggern PicoLog Combi, med amperemeter, tar även hänsyn till tryckfall i mätstos.

Carl Welinder och Göran Lindell fick många frågor i SWEMA-montern

Att vi OVK-are inte kan klara oss utan bra hjälpmetoder vet vi. Men SWEMA övertygade oss om att deras mätinstrument är något speciellt.

Föreläsaren Ann-Marie von Salis, REPUS

Bengt Sellö / Fresh.

Var snäll mot luften, så är luften snäll tillbaka! Attackera aldrig värmekallor! Bästa baffelplacering är i bakkant. Då blir inblandningen bäst, när värmekällorna sätter fart på luften mot taket och inåt mot korridorväggen. Dyskanal ett exempel på don som är snällt mot luften, liksom ett ytterväggsgaller med lodräta lameller som ger bra snöavskiljning.

Vi veta av Bengt varför allt blev fel. Men blev det de egentligen? Myt eller sanning? Bedöm själv!

"Snälla" veteraner: Johnny Rosendahl, FunkiS och Bengt Sellö, Fresh

Ronnie Thoresson och Ove Claréus / Retermia.

Retermias nålrörsbatterier för vätskekopplad värmeåtervinning representerar ett nytänkande. Tillufts-batteriet kan placeras före filtret och har ett lågt tryckfall på 20-50 Pa. Intagsdelen blir därvid torr och utsätts inte lika mycket för rostangrepp. Årlig kostnad för skötsel blir därvid lägre. Frånlufts-batterier kan installeras t ex ovanpå befintlig takfläkt. Med värmeväxlare kan systemet användas för kylning sommardag.

Ove Cleréus och Ronny Thoresson från Retermia

RETERMIA hade kanonfina lösningar på fuktproblemen i intagen. Dessutom fick vi tips om hur man blir av med förmutsning vid värme- resp. kylväxling.

Stig Frizell, Ove Cleréus och Nina Castrén kollar in Retermias nålrör

Anders Svensson och Gunnar Svensson / StifabFarex.

Ventilation skall vara ändamålsenlig, driftsaker och resurssnål. Krav skall vara mätbara. Einstein lär ha yttrat att: 'vi skall göra så enkla lösningar som möjligt men inte enklare'. SFP (specifika fläkt-effekten, $\text{kW/m}^3\text{s}$) vid CAV (konstant luftflöde) alternativt VAV (variabelt luftflöde) jämfördes. SFP vid VAV är kanske 65% av vad det är vid maxflödet. Genom kombination av Stifab-Farex system "e.r.i.c" och aktiva don hålls relativa energiförbrukningen låg utan nedslagsrisk. Nyckelordet är "naturlig ventilation"!

Anders Svensson, StifabFarex

Luftbehandling på mycket hög nivå kunde redovisas från STIFAB/FAREX. Den som inte tog fasta på deras produkter var nog inte tillräckligt uppmärksam

Ingmar Jernberg / ABB

En komplett information om olika fläkttypen, deras verkningsgrad, SFP-värde och VAS-klasser. Viktigt att komma ihåg: Remdrift i kombination med statisk frekvensomformare är en helhetslösning för bästa verkningsgrad och lönsamhet. De inom branschen som inte känner till ABB och deras produkter, skall fundera på att byta jobb. Tänk vad det blev av gamla Fläktfabriken resp. BAHCO. Vi som var med vet.

Ingmar Jernberg, ABB Ventilation AB

Jesper Wirén / Swedjimco

Fotoljusoxidation är en specialitet för bekämpning av luktämnen och fettavlagringar i imkanaler från storkök. Luftrenaren FLO placeras så nära föroreningskällan som möjligt. FLO alstrar ozon som bryter ner lukt och fett. Eventuellt ozonöverskott avlägsnas i en katalysator. Fristerna för imkanalrensning kan förlängas. Huvudåterförsäljare är Electrolux.

Jesper Wirén, SwedJimco AB

SWEDJIMCO upplyste oss om deras lösning med UV-C ljus i imkåpor. Fantastiskt att ozonen som bildas tar bort lukt och reducerar fett och bakterier samt förenklar avluftsutsläppet.

Konferensen var mycket uppskattad

Sven-Åke Sonesson, Boverket och Johnny Rosendahl, FunkiS

Johnny Rosendahl/ FunkiS

Presentation av utvalda fakta om radon, hämtade från Radonutredning 2000. FunkiS är en av 58 remissinstanser som har avgivit sitt remissvar till Miljödepartementet. God ventilation reducerar medelkoncentrationen till ofarlig nivå. OVK-organisationen är en lämplig plattform för att komma tillrätta med radonproblematiken.

Antirökkampanjer i kombination med ventilationskontroll i småhus är ett av flera FunkiS-förslag i remissvaret.

Eller för att citera Tage Danielsson:

”För den trötta samhällskroppen, vore kanske bästa boten, ifall tankarna från toppen, kom från roten”

Lennart Boström/ Umeå kommun

Många tankvärda vinklingar av OVK-problematiken presenterades. Umeå var en föregångskommun, när OVK-arbetet startades. Lennart har en fördjupad insikt i såväl tillsynsmyndighetens handläggning som byggnadsägarnas och besiktningsmännens förmågor och färdigheter. Heller icke att förglömma regelverkets irrgångar.

Lennart Boström, Umeå Kommun och
Ingmar Jerber, ABB Ventilation AB

Sven-Åke Sonesson och

Bertil Jönsson / Boverket med support av Erik Kylefalk/ FunkiS

Tre man hjälptes åt för att lägesredovisa några av de projekt som Per Granqvist handlagt vid Boverket. Det mesta av redovisningen fanns med redan i Bulletin 2001:1. Sven-Åke Sonesson lämnade ett preliminärt svar på FunkiS förslag till kompletteringen av BFS. Kanske kan ändring ske nästa gång omskrivning sker av BFS-n. Bertil Jönsson är tf OVK-handläggare vid Boverket.

Erik Kylefalk, FunkiS och
Bertil Jönsson, Boverket

Tomas Axelsson och Olle Nevenius / FunkiS

Svåra frågor kastades i tur och ordning ut till deltagarna av Tomas A, som är Tekniska Rådets sammankallande, med support från Olle N, vår avgående ordförande. Svartalternativen var många och ibland var det bara Tomas som hade rätt svar. Klarläggandet skedde på ett lustbetonat och mycket uppskattat sätt.

Avgående ordförande Olle Nevenius

Tipstävlingen - 20 frågor

Deltagarnas svarsformulär på 20 tipsfrågor om utställarnas produkter och fakta information gav 5 glada vinnare. Vinster: Presentkort på kryssning med Silja-line, Valfritt program från FunkiS för 1750:-, Whiskyglas, Frottéhanduk och Frottéhanduk.

Vinnarna i tipsrundan, med 1:a
pristagarrinnan Elisabeth Sandin

Smörgåsbordet torsdag kväll

Vad intogs?

Ett inledande smörgåsbord på torsdagskvällen, med svala drycker och en ljuvlig utsikt över vår vackra skärgård. Sedan kom John Blund till somliga. Innan konferensstarten på fredagens morgon fick vi en näringsriktig frukost med ägg och bacon mm Konferenslunchen utgjordes av en utsökt tre-rätters komposition som passade både fiskälskarna, köttgourméerna och ”de gröna”. Som sig bör serverades kaffe med dopp vid våra invanda tidpunkter, förmiddag och eftermiddag. För den som däremellan behövde energi fanns den stora fruktkorgen och kall dryck i konferenslokalen. Alla hade trots detta fullt intresse för föredrag, utställning och kollegial samvaro. Heder åt våra konferensdeltagare!

Middag på Silja Festival

Ris och Ros

Till sist lite ris bland alla superlativ. När föredragshållare tillhandahålls mikrofon till högtalarsystem, så är det inte en prydnadssak, utan hjälp för att nå alla (även hörselskadade). Inte heller tror jag man blir buktalare bara för att man håller ”micken” framför magen.

Vi vill ge en ros till konferenssupporten på Silja Festival som ställde upp till 100%. Tack för en bra resa.

Beställ FunkiS Material !

Beställningsformulär och mer information om FunkiS material finns på vår hemsida www.funkis.se
Moms tillkommer på samtliga priser.

FunkiS Bulletinen

Årsabonnemang på FunkiS bulletinen för år 2001.
FunkiS egna tidning utkommer med 5 nummer i år,
(ingår i medlemsavgiften). Pris 680 kr.

OVK-protokollet 1.3

FunkiS dataprogram för obligatorisk ventilationskontroll.
OVK-protokollet sparar tid och bidrar till högre kvalitet
och mera likartade bedömningar av brister och fel.
OVK-protokollet har utformats i Fyrklöversamverkan för
att passa alla som verkar för bättre fungerande
ventilation i OVK-processen. Detta hjälpmedel ingår i
FunkiS kvalitetsarbete för OVK. Medlemspris 980 kr

OVK-protokollet Export - Import

FunkiS tilläggsprogram till OVK-protokollet. Programmet
möjliggör överföring och sammanställning av data från
olika användare av OVK-protokollet 1.3. Export och
import sker via databasfil som kan skickas som mail eller
diskett. Pris 820 kr

FunkiS FOS 1.2

Tekniska Rådets - Frågor Och Svar som dataprogram.
Med FunkiS FOS har du en värdefull hjälp för den egna
tolkningen av OVK-frågorna. En hjälp som dessutom
ständigt fylls på med nya frågor och svar! Version 1.1
innehåller 208 st frågor. Pris 720 kr inkl uppdatering.

FunkiS 38 Frågor

FunkiS självstudie material inför förnyad riksbehörighet
för OVK enligt SFS 1991:1273. 38 Frågor (med facit) i
författningskunskap för självstudier innan särskilt
kunskapsprov. Frågorna säljs endast till medlemmar.
Pris 80 kr

FunkiS Adressetiketter

Namnetiketter ur FunkiS medlemsregister. 3 kr/st.
Sortering är möjlig. En komplett omgång 1250 st etiket-
ter: Pris 3750 kr.

Medlemsmatrikel

FunkiS medlemsmatrikel innehåller adress och
telefonuppgifter till kansli, styrelse, funktionärer och
medlemmar. Medlemsmatrikeln är kostnadsfri och
skickas som föreningsbrev, (ingår i medlemsavgiften).

FunkiS

Funktionskontrollanterna i Sverige

FunkiS, c/o StyroVent Syd Konsult AB
Kontorsgatan 30 • 234 34 LOMMA
Tel 040 - 41 24 15 • Fax 040 - 41 01 51
Email funkis@funkis.se

www.funkis.se

Ventilation och rökning!

Känner du till tobakslagen? Hur gör du som OVK-are när du stöter på ett rökrum eller en inomhus, fristående placerad rökstation? Visste du att man kan klassindela rökrum? Som vanligt är det viktigt att vi besiktningsmän strävar efter enhetliga bedömningar.

I bulletin 2001:1 fick du ett smakprov på ett rökproblem. FunkiS Ove Janrik, som ingår i Tekniska rådet har gjort en specialstudie, som nu ligger på TR:s bord för slutbedömning. Tobakslagen hämtar du på: www.notisum.se/rnp/sls/lag/19930581.htm

Lämna gärna dina synpunkter på nedanstående till kansliet så vidarebefordrar vi till Ove och TR.

Ett nordiskt samarbete i regi av SCANVAC har utarbetat Tekniska Riktlinjer för Rökrum, TRR. (Scanvac Riktlinjer R11) Rökrummen indelas i två huvudklasser A resp. B och två tilläggsklasser -1 resp. -2. Klasserna definieras enligt följande:

- Rökrum klass A: Där all frånluft förs via kanalsystem till det fria.
- Rökrum klass B: Där all frånluft renas höggradigt i särskild rökluftrenare och förs till annan lokal. (Återförs vanligen till rummet, som kabinen står i.)
- Rökrum klass -1: Rökrum med specificerat undertryck gentemot omgivningen.
- Rökrum klass -2: Rökrum med stor luftväxling och utan specificerat undertryck gentemot omgivningen.

I TRR anges förutsättningar för val av rökrumsklass och tilläggsklass, samt förslag på utförande
Det ställs givetvis även krav på tilluften till rökrum och erforderlig luftväxling, såväl i rökrum, som i omgivande lokal.
Vi har även tagit del av några rapporter från provningar av frånluftfilter i anslutning till rökkabiner. De rör "Smoke Free Systems" partikelfilter. Av dessa rapporter framgår, som vi väl redan visste, att den utsläppta luften innehåller färre föroreningar än den omgivande luften. Väl underhållen torde således en rökkabin motsvarande denna typ ha en godtagbar funktion.

Riktlinjer enligt TRR är vettigt utformade och de gäller givetvis för all nybyggnad. För installation i befintlig byggnad finns en verklighet att utgå ifrån, vilket kan ge projektören en del att fundera över.

Vad bör utföras i anslutning till rökrum vid OVK?

- Anvisningarna i TRR skall förutom ritningsunderlag ligga till grund för provningen.
- Kontrollera uppbyggnaden av ventilationssystemet. Vid klass A kontrolleras hur frånluften förs till det fria. Den får ej passera roterande växlare eller annat, som kan medföra att frånluft överförs till tilluften.
- Luftflöden kontrolleras.
- För tilläggsklass -1 kontrolleras undertrycket. För tilläggsklass -2 kontrolleras att luften alltid rör sig i riktning mot rökrummet.
- Filter kontrolleras. Kontrollera även infästning mellan filter och ram.
- Använd alltid sunt förnuft och gott omdöme.

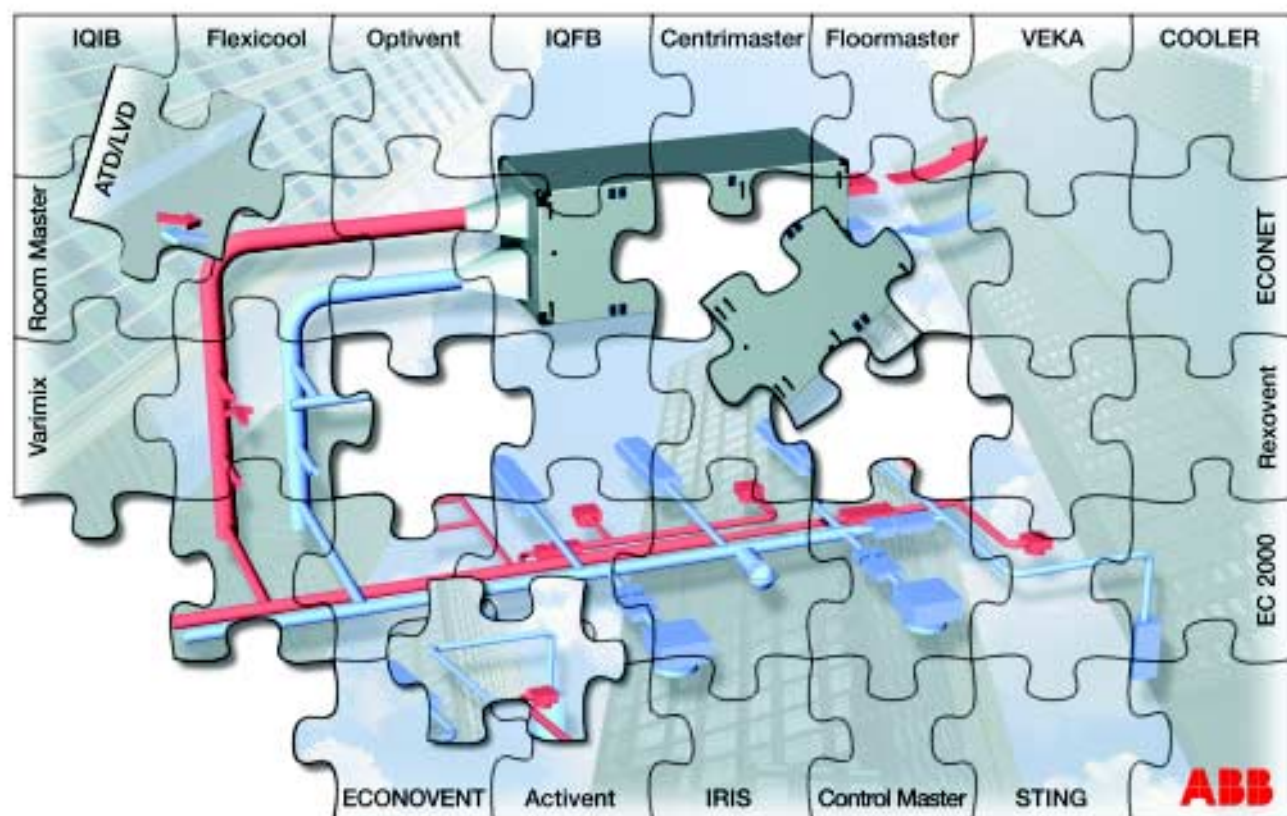

ABB Ventilation erbjuder helheten när du formar ditt system

Att utforma ett modernt klimat- och ventilationssystem har många likheter med att lägga pussel. Alla komponenter, bitar, måste passa ihop och tillsammans skapa en stark helhet. Det har

ABB Ventilation tagit fasta på i vår strävan att behålla och stärka positionen som den ledande aktören inom modern klimatteknik.

På senare år har inomhusklimatets betydelse ökat och god luftkvalitet och anpassad temperatur har börjat värdesättas i allt högre grad. ABB Ventilation erbjuder helheten när du formar ditt system. Alltifrån kylbafflar och don till spjäll och kompletta aggregat. Du väljer själv nivå på din klimatinvestering. Oavsett om du väljer att lägga hela "pusslet", eller bara delar av det, garanterar vi en enkel och optimal lösning.

Gå in på www.abb.se/ventilation för mer information om våra produkter och system eller kontakta närmaste försäljningskontor.

Brain Power.™

ABB

TR-frågor

Hela tiden inkommer det nya frågor till FunkiS. Större delen av dessa har besvarats av Tekniska rådet (TR) och skickats vidare till frågeställaren. Samtliga frågor och svar publiceras i Bulletinen så att alla kan ta del av FunkiS arbete. Frågan och svaret kommer även med i FOS - Frågor Och Svar.

Fråga 99013

Enligt bifogad text. 6 kopior.

Fråga 1.

Kan ett självdragssystem som förses med fläkt på skorstenstoppen alltid få klassificeras som förstärkt självdrag (FS- system) under förutsättning att fläktens varvtal kan anpassas efter rådande utetemperatur?

Fråga 2.

Kan ett S- system som vid tidigare ombyggnad klassificerats som F- system klassificeras om till förstärkt självdrag (FS- system), under förutsättning att S- systemets ursprungliga förutsättningar finns kvar och att fläktens varvtal kan styras enligt ovan?

Svar

Frågan är egentligen inte tänkt som sådan, utan en beskrivning av de besvärliga situationer som kan uppstå, när en OVK- man möter S- system, som kompletterats med en central fläkt. Frågeställaren konstaterar att det inte är möjligt att skapa ett normenligt F- system byggt på ett gammalt S- system, framför allt på grund av otäta kanaler (kontrollventiler kräver högre tryck).

Med utgångspunkt från en skrift från Bygghälsömyndigheten vill frågeställaren att man ska klassificera ombyggda system enligt skriften som "förstärkt självdrag", FS- system. Till sist formulerar han två frågor, som han vill att TR ska uttala sig om:

Svar - Fråga 1

Nej, eftersom FS- system inte existerar i normen. Däremot kan det klassas som S- system, om det i övrigt fyller kraven för ett sådant (dontryckfall, uteluftsintag, luftförlust mm). Åtgärden - att förse systemet med fläkt på skorstenstoppen - torde kräva nytt bygglov med särskild utredning om konsekvenserna för hela byggnadens ventilation.

OBS!

För att undvika missförstånd med dessa system med fläkt på skorstenstoppen är att man i många fall samlar ihop flera kanaler i en gemensam suglåda med fläkt, vilket tillför ett mottryck om inte fläkten går. Detta skapar också nya förutsättningar i det tidigare S-systemet med ändrade tryckförhållande för de olika kanalerna. Krav på täthet, krav på tillgänglighet till fläkten mm. Detta innebär att det måste behandlas som ett F-system.

Komplettering med fläkt på enstaka kanaler bör vara OK om byggnaden och installationerna i övrigt uppfyller kraven för ett S-system.

Svar - Fråga 2

Nej, eftersom FS- system inte existerar i normen. Om systemet tidigare har klassats om till F- system, borde man kunna förutsätta

att det skett genom bygglovsförfarande och besiktning/injustering. Man måste också kunna förutsätta, att besiktningen då klargjorde att systemet fungerade. Åtgärder efter OVK bör då syfta till att återställa detta tillstånd.

Annars bör det inte finnas något som hindrar att man handlar enligt svaret på fråga 1 (dvs klassar systemet som ett S- system). Denna åtgärd - som alltså innebär nedvarvning eller nedmontering av befintlig fläkt - kräver nytt bygglov med särskild utredning om konsekvenserna för hela byggnadens ventilation.

Det står var och en fritt att söka nytt bygglov enligt BBR och kalla ovanstående system för S- system. Ett sådant förfarande kan rentav vara att rekommendera. Observera dock att de nya reglerna ställer stora krav på byggherren att bevisa att förslaget går att genomföra. Utredning måste alltså göras om kanalernas skick, om hur uteluft ska komma in och hur BBR's krav på vissa flöden ska uppfyllas. Utredningen bör även innehålla prov/mätprogram för kontroll av att funktionskraven har uppfyllts. Förmodligen behövs även utredning om konsekvenser för energibalansen i huset.

(TR anser liksom frågeställaren att problemställningen är mycket viktig och bör diskuteras vidare inom FunkiS för vidare befordran till Boverket.)

Fråga 99014

Besiktningen avser en psykiatrisk vårdklinik på sjukhuset Korpen i Visby. Byggnaden totalrenoverades 1983-84, och enligt uppgift fanns bara tak, ytterväggar och hjärtväggar kvar, ursprungligen är byggnaden från 1935 och hade endast självdragsventilation. Lokalen försågs med ny ventilation av typen till och frånluft med vvx. I bygglovshandlingar framgår det tydligt att ansökan avsåg nybyggnad av ventilation. I byggnaden förekommer det i några fläktsystem att överluft förses från patientrum, där långvarigt sjuka är inlagda, till korridorer. Enligt SBN 80:6 är detta ej tillåtet. Någon dispens från normen har ej påträffats i bygglovshandlingarna.

Anläggningen fick bygglov, har godkänts i slutbesiktning och en tidigare OVK. På Stadsarkitektkontoret säger man att jag kan godkänna konstruktionen då den vid uppförandet godkänts av Byggnadsnämnden. Man påtalar dessutom att SBN 80 gällde för nybyggnad och endast i "skälig omfattning" vid ombyggnad. Trapphallar i huset saknar dessutom helt ventilation. Jag skulle vara tacksam för ett klarläggande i detta knepiga ärende.

Svar

Efter kontakt med frågeställaren har tillkommit en kompletteringsfråga rörande återluft från aggregat som betjänar vårdtrum på sjukhus med FT-ventilation i rummen.

En stor ombyggnad som denna föranledde mycket riktigt en bygglovsansökan och därmed gäller SBN80. Enligt SBN80:61 anges att "lokal för vård av personer skall förses med ventilation typ FT". Vidare anges att "vårdlokal skall förses med till- och frånluftsdon". Överluft får endast anordnas till ett hygienutrymme i direkt anslutning till vådrummet. Sjuka personer förutsätts ha nedsatt motståndskraft mot infektioner varför överluft eller återluftsföring mellan olika vådrum ej får anses vara godtagbart. Frågan rörande trapphallar faller under kommunikationsutrymmen skall enligt samma norm ha ett luftflöde av 1 l/sm².

Observera att grundkravet för allmänventilation SBN:21 och :22

avseende tilluftskvalitet och luftväxling är godtaget med ventilation typ FT inte S eller F.

Att tidigare bygglov eller besiktningar godkänt systemlösningen gör inte att normkravet försvinner utan dipensansökan.

Fråga 99015

Att tillföra uteluft genom att montera uteluftventiler är ganska vanligt. Att däremot använda utrymmet mellan fönstren som kanal har jag inte stött på tidigare.

Vad är TR:s uppfattning om detta? Finns det negativa effekter?

Svar

TR kan inte finna någon annan negativ aspekt på utförandet än att det blir smutsigt mellan fönstren. Det förutsätts att utrymmet mellan bågarna är tillräckligt stort för den luftmängd som skall passera samt att dessa luftspalter inte riskerar försvinna då bågarna målas.

Fråga 99016

Jag har råkat in i följande situation:

Vid OVK-besiktning upptäcktes en ombyggnad, som innebär att brandsektioneringen åsidosatts, upptogs som en 2:a i protokollet. Fastigheten skall säljas, och säljaren har åtagit sig att åtgärda alla 2:or. Men nu påstår han att brandsektionering inte ingår i OVK, denna handlar bara om anläggningens funktion, luftkomfort osv. Det står heller ingenting i Boverkets Allmänna råd om brandceller, men ändå! Kan man ta bort denna punkt ur protokollet.

Den förstörda brandcellsgränsen är ju ett, åtminstone fram till besiktningen dolt fel, men vad säljare - köpare avtalat om detta vet jag inte. Finns det något liknande fall att referera till?

Svar

I förordningen finns inget krav på kontroll av brandsektionering. Det finns heller inget krav på kontroll av brandklasser o.d. Det enda tillfälle där brandskyddsfunktioner kontrolleras är när brandspjäll funktionsprovas i avseendet att de inte skall läcka och därmed äventyra luftflödet i huset. För att ta bort denna punkt måste ett nytt protokoll skickas till byggnadsnämnden. Jag känner inte till något liknande fall men är säker på att det inträffat. TR menar att det är riktigt att i protokollet göra en notering om missförhållandet. Observera att det endast kan bli fråga om en notering.

Fråga 99017

Hotell med ändrad användning. De flesta rum är nu uthyrda till studenter som studentrum. Rummen har projekterade flöden som hotellrum 22/20 l/s ibland 25/25 och i enstaka fall 30/30. Ritningar är daterade 1988 varför SNB 80 förutsätts gälla. Uppmätta flöden ligger 20-30% under de projekterade. Jag hade tänkt godkänna systemet eftersom jag anser flödet tillräckligt för en boende per rum. Har jag rätt eller behövs ny bygganmälan för lägre flöden och ändrad verksamhet.

Svar

Om hela huset eller delar därav byggs om till studentbostäder krävs ny bygganmälan eftersom det är fråga om ändrad verksamhet. I ny bygganmälan anges att luftflödet skall sänkas till behovet för en person per rum. I annat fall gäller hotellverksamhet och luftflödet skall därför underkännas.

Fråga 99018

Spisfläktar i självdragshus. Boende i en HSB förening har spisfläktar monterade 1966 i ett flerfamiljshus som ursprungligen byggdes för självdrag. Nu säger Stockholms stad vid OVK-besiktningen genom föreningen att fläkten är olaglig och måste antingen demonteras eller också skall kolfilter monteras.

Jag tror att kravet är olagligt. Det kan inte vara lagens mening att återgå till 50-talets dåliga ventilation. Det är separata kanaler från varje lägenhet och inga klagomål finn pga av läckor i kanalen. Föreningen säger att intyg om kanalens täthet måste kunna uppvisas, varför sotaren har kontaktats för att undersöka kanalen. Jag vet efter samtal med sotaren att 50-tals kanaler sällan är täta i toppen och troligen kan sotaren inte godkänna kanalen, varför demontering skall genomföras eftersom Föreningen inte vill bekosta tätningen.

Jag har erbjudit mig att bekosta tätningen men eftersom det är föreningens kanal så får hyresgästen inte röra denna. Det lilla jag vet är att det står något om detta i SBN 80 ombyggnad just att intyg måste kunna uppvisas men lagen kan väl knappast gälla retroaktivt. I detta område finns 300 spisfläktar som då måste demonteras eller ersättas med kolfilterfläktar. By-passpjäll finns enligt uppgift per telefon. (TA)

Svar

Enligt BABS 1960 32:23 Kök och skafferier.

Kök, kokvrå och koksåp förser med imkanal med en nära taket ovanför spisen placerad lätt reglerbar men ej helt stängbar ventil av sådan konstruktion att kanalen bekvämt kan rengöras. Vidare i anmärkningarna: Installation av fläkt i utsugningsöppning får endast komma ifråga i en- och tvåfamiljshus.

SwemaFlow 233
luftflöde 2...65 l/s

SWEMA

www.swema.se
Tel: 08-940090

AFS på Internet

**Utdrag ur sakregister som finns på internet www.av.se
Respektive dokument kan du enkelt hämta hem om du så önskar**

Ventilation se även Klimat

Anestesigaser, AFS 1983:11
Bekämpningsmedel, AFS 1998:6
Biologiska ämnen, AFS 1997:12
Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt, AFS 1999:11
Frisörarbete, AFS 1985:18
Förskolor och fritidshem, AFS 1986:19, ändrad i AFS 1993:8
Gaser, AFS 1997:7
Hamnarbete, AFS 1986:18. Anv 1, ändrad i AFS 1993:47, AFS 1993:58, AFS 1994:20
Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar, AFS 2000:3
Laboratoriearbete med kemikalier, AFS 1997:10
Laddning av batterier, AFS 1988:4
Motorbranschen, AFS 1998:8
Motorbränslen, AFS 1992:18
Restauranger och andra storkök, AFS 1982:20, ändrad i AFS 1993:39
Smältning och gjutning av metall, AFS 1997:5
Sprutmålning, AFS 1986:29, ändrad i AFS 1992:4
Svetsning och skärning, AFS 1992: 9

Asbest

AFS 1996:13, ändrad i AFS 2000:26
Arbete i motorbranschen, AFS 1998:8
Arbete med, minderåriga, AFS 1996:1
Friktionsbelägg asbestfria, AFS 1989:9 ändrad i AFS 1991:3
Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar, AFS 2000:3

Radioaktivt ämne

Kemiska arbetsmiljörisker, AFS 2000:4

Radiofrekvent strålning

Elektromagnetiska fält, AFS 1987:2

Radon

Bergarbete, AFS 1997:3

OVK i lägenheter

– Hur förfara om jag inte blir insläppt?

I en tidigare bulletin har FunkiS etikgrupp behandlat en fråga som är på nytt är aktuell. 2001 är det ju tid för återkommande OVK i bostadshus med F-system. Varsågod – här är reprisen!

Medlem Stig Fritsell undrar:

Hur skall man förfara vid OVK-besiktning i hyreslägenheter, om hyresgästen vägrar att släppa in besiktningsmannen i sin lägenhet?

Etikgruppens svar.

Man är skyldig att **en månad** före besiktningen skriftligen meddela att besiktning skall ske vid ett angivet tillfälle. På detta meddelande kan man föreslå att huvudnyckel användes vid besiktningen, om hyresgästen ej har något att invända.

Hyresgästen skall **skriftligen godkänna att huvudnyckel får användas för att genomföra besiktningen**. Om hyresgästen vägrar att släppa in besiktningsmannen kan man med hänvisning till **Jordabalken 12:26 begära handräckning av Kronofogdemyndigheten** som med stöd av nyss nämnda lag har rätt att gå in i lgh. Kostnaden för denna förrättning faller på hyresgästen.

Vid besiktning i LGH rekommenderar vi att man **ej** går in ensam utan man skall **alltid** vara minst **två** personer. Detta för att vara skyddad om något har förkommit för hyresgästen. När man kommer in i lgh skall inga saker röras som ej har med besiktningen att göra. Man skall tänka på att är i en annan persons hem (revir).

Slutsats för att få tillträde till lägenhet:

1. "Lappa" i god tid. En månad i förväg !
2. Skriftlig tillåtelse av lgh innehavaren innan och om huvudnyckel skall användas! (Ej tyst accept)
3. Gå aldrig in ensam i en bebodd lgh om innehavaren ej är hemma!
4. Handräckning av Kronofogden. Hänvisning till Jordabalken 12:26

Detta är den juridiskt rätta gången vid besiktning av lägenheter enligt Svensk Fastighetsägares Förbunds jurist. Man kommer oftast in i lgh om man förklarar vikten av besiktningen i gott samförstånd med hyresgästen

Villacisterner - krav på kontroll

Den 1 juli 2000 infördes nya miljökrav på villaoljecisterner inomhus.

Många cisterner är i dåligt skick och kan rosta sönder. De ska nu kontrolleras vart sjätte eller vart tolfte år, enligt beslut av Naturvårdsverkets styrelse. De nya bestämmelserna berör ca 300.000 villaägare.

Naturvårdsverket räknar med att kontrollen av villatankarna, som skall utföras av en certifierad fackman, kommer att kosta omkring 2.000 kronor. Det är mycket viktigt att kontrollerna

görs, eftersom en sanering kan bli mycket dyr om olja läcker ner under husgrunden, eller skadar vattentäkten. För att kunna göra en kontroll måste tanken tömmas helt och rengöras. Det är något som behöver göras med jämna mellanrum i alla fall. För att få en mjuk övergång gäller att cisterner utomhus ska vara kontrollerade senast den 1 juli 2004.

Cisterner inomhus ska vara undersökta senast den 1 juli 2006. De som är korrosionsskyddade klarar rostangrepp bättre och behöver bara gås igenom vart 12:e år. De nya reglerna som införs för villatankar inomhus gäller sådana som rymmer mellan en och tio kubikmeter olja. Det finns omkring 300.000 sådana cisterner.

NYHET!

Inspektionskamera SOTT

Mindre, lättare, billigare och bättre!

SOTT-4 Svart/vit

19 800,-*

SOTT-5 FÄRG

Några av de fördelar som SOTT-serien har jämfört med andra kameror på marknaden är:

- Helt inkapslat kamerahuvud av reptåligt glas som skyddar vridmekanismen från sot och damm.
- Samma kamerahuvud används både till svart/vit- och färgkamera vilket gör det billigare att komplettera upp Din redan befintliga utrustning.
- Ställbar bildskärpa som regleras på manöverdelen för bästa tänkbara bildkvalitet.

* Pris exkl. moms

Ring för pris och mer information!

MÄTFORUM

– alltid steget före –

Fabriksvägen 12 • 171 48 SOLNA • Telefon 08-82 25 50 • Fax 08-82 84 57
e-post: maetforum@maetforum.se • <http://www.maetforum.se>

Tala om när du flyttar!

Vid adressändring använd postens adressändringskort (bl.2050.05).
Fyll i både din nya och din gamla adress och sänd kortet till
Funkis, c/o StyroVent Syd konsult AB, Kontorsgatan 30, 234 34 Lomma.
Du kan också faxa på 040 - 41 01 51 eller skicka email till funkis@funkis.se

Funkis Bulletinen nr 2001:2

Utdrag ur Funkis etiska regler:

- "Han skall opartiskt utföra sitt arbete."
- "Han skall ej låta sig påverkas av person eller..."
- "Han skall vara ärlig och uppriktig i sitt uppsåt."
- "Han skall ej låta sig köpas."

Funkis
Funktionskontrollanterna i Sverige